

**ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ
ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**ОПП «НАВІГАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ МОРСЬКИМИ СУДНАМИ»
ДУНАЙСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»**

СХВАЛЕНО
Рішенням Вченої ради ДІ НУ «ОМА»
Протокол №1 від 26 серпня 2020 р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

У статті 53 Закону України Про освіту визначено права та обов'язки здобувачів освіти. Зокрема, відповідно до абзацу 3 пункту 1 цієї статті здобувачі освіти мають право на «індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання».

Визначення поняття індивідуальної освітньої траєкторії наводиться у підпункті 9 пункту 1 статті 1 цього Закону, а саме: «індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план».

У статті 62 Закону України Про вищу освіту визначено права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Зокрема, відповідно до пункт 15 цієї статті здобувач має право на «вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти».

Порядок діагностування реалізації права здобувачів на «вибір навчальних дисциплін в освітній діяльності ЗВО деталізовано у «Методичних рекомендаціях для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми» (затверджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 29 серпня 2019 р. № 9). Так, у коментарі до підкритерія 2.4, зокрема, зазначено:

- основним інструментом формування індивідуальної освітньої траєкторії є вибіркові дисципліни;
- до числа вибірових освітніх компонентів можуть включатися також і практики;
- дисципліни можуть вважатися вибіровими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача вищої освіти;
- дисципліни «за вибором закладу» не можуть вважатися вибіровими, оскільки з точки зору здобувача вищої освіти вони є обов'язковими;

- в основі системи вибіркового дисциплін має лежати індивідуальний вибір кожного здобувача вищої освіти. Це не заперечує права ЗВО запроваджувати обґрунтовані обмеження щодо мінімальної та максимальної кількості здобувачів, які можуть обрати певну дисципліну;
- в окремих випадках вибір дисциплін може відбуватися в межах існуючої академічної групи – якщо на це існують ті чи інші причини організаційного або навчального характеру. Однак, ЗВО зобов'язаний вжити усіх розумних заходів для того, щоб гарантувати право здобувачів вищої освіти на індивідуальне обрання дисциплін; зокрема, він у межах своєї автономії може утворювати нові групи для різних дисциплін або обирати інші організаційні форми для забезпечення цього права;
- ЗВО у межах своєї автономії можуть запроваджувати програми minor або сертифікатні програми, які можуть реалізовуватися за рахунок вибіркової складової індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти;
- підкритерій 2.4 охоплює не лише вибіркові дисципліни, але й інші інструменти формування індивідуальної освітньої траєкторії, які може запропонувати ЗВО (компенсаційні курси, факультативи тощо). Вони мають оцінюватися насамперед з погляду відповідності потребам та інтересам здобувачів вищої освіти;
- оцінювання конкретної моделі, обраної закладом, має проводитися з урахуванням його специфіки та контексту. Зокрема, експертна група має ураховувати, чи є заклад вузькопрофільним або багатогалузевим: деякі обмеження щодо вибіркового, які є обґрунтованими в контексті першого типу закладів, не можуть бути виправданими у других.

1. ПРИНЦИПИ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

Основними принципами формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів, що навчаються за ОПП «Навігація і управління морським судном» є:

- принцип практичної спрямованості здобувача;
- принцип наукової спрямованості слухача;
- принцип ефективності.

1.1. Принцип практичної спрямованості здобувача

Принцип враховує наступні чинники:

- відповідно до пункту 9 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту» наказом Міністерства освіти і науки України від 22.05.2020 № 673 затверджено Перелік спеціальностей, зокрема й спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт», здобуття

ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання;

- відповідно до Правила II/1 Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (ПДНВ) 1978 року з поправками кожний кандидат на отримання професійного диплома вахтового помічника капітана морського судна повинен мати схвалений стаж роботи на судні не менше 12 місяців як частину схваленої програми підготовки, яка включає підготовку на судні, що відповідає вимогам розділу А-II/1 Кодексу ПДНВ та документально підтверджена у схваленій Книзі реєстрації підготовки, або мати схвалений стаж роботи на судні не менше 36 місяців;

- наявний досвід та перспективи подальшої практичної діяльності на підприємствах морської галузі.

Принцип визначає рамкові змістовні засади у продовж навчання за ОПП «Навігація і управління морським судном», у межах яких здобувачеві запропоновано наступні напрями формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії:

Перший напрямок – по завершенню навчання за ОПП «Навігація і управління морським судном» отримання професійного диплома вахтового помічника капітана морського судна. Цей напрямок реалізується шляхом опанування обов'язкових компонент ОПП та вибіркової компоненти ВК1 «Виробнича плавальна практика на суднах валовою місткістю 500 одиниць або більше», або ВК2 «Виробнича плавальна практика на суднах валовою місткістю менше 500 одиниць, зайнятих у прибережному плаванні». Місце проведення плавальної практики обирається здобувачем зі списку запропонованих баз практик, або самостійно. Вільний вибір здобувачів вищої освіти визначається також можливістю самостійно обирати судноплавну компанію та тип судна (балкарер, танкер, судна спецпризначення, тощо), що надає можливість більшою мірою реалізувати свої прагнення та потенціал.

Другий напрямок – навчання здобувачів за програмами додаткових спеціалізацій (minor), як доповнення до обраної ними спеціалізації «Навігація і управління морським судном» (major). Ці додаткові програми дозволяють цілеспрямовано використати кредити за обрані курси, передбачені ОПП «Навігація і управління морським судном», сконцентрувати зусилля на додатковій спеціальності або спеціалізації, що може суттєво поліпшити перспективи подальшого навчання (вибір магістерських програм) і майбутнього працевлаштування на підприємствах морської галузі. Цей напрямок реалізується шляхом опанування навчальних дисциплін довільного вибору перелік яких складено з освітніх компонент ОПП «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту» та ОПП «Управління судновими технічними системами і

комплексами» та об'єднані у групи (minor). Другий напрям може реалізовуватися також участю у програмах академічної мобільності згідно домовленостей з іншими ЗВО.

1.2. Принцип наукової спрямованості слухача.

Принцип враховує його наукові інтереси та наукові доробки, які пов'язані з найбільш актуальними та проблемними питаннями функціонування морської галузі, напрями наукових досліджень кафедр Інституту.

Напрямок реалізації цього принципу при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії є створення для слухачів можливостей щодо:

- поглибленого вивчення та засвоєння дисциплін навчального плану;
- формування наукового світогляду, високих морально-психологічних якостей;
- оволодіння основами методик та навичками самостійних наукових досліджень і розробки наукових тем;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей у вирішенні практичних завдань;
- розширення теоретичного кругозору та наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- ведення винахідницької та раціоналізаторської роботи.

Цей напрямок реалізується шляхом участі здобувачів у тематичних (наукових) гуртках, проблемних групах, науково-практичних конференціях, тощо.

1.3. Принцип ефективності, якій передбачає, що процедури формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії і права на вибір освітніх компонентів мають бути реалістичними, зрозумілими та організованими у зручний для слухачів спосіб.

Третій принцип передбачає, що процедури формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії і права на вибір освітніх компонентів, як правило, мають включати:

- інформування слухачів про основні та додаткові напрями формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії і права на вибір освітніх компонентів;
- ознайомлення з можливими альтернативами, вибір, узгодження та фіксацію (закріплення) прийнятного варіанту;
- корегування планів виконання завдань (заходів) під час здобуття вищої освіти.

2. ПРОЦЕДУРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ.

2.1. Процедура вибору вибіркового освітнього компоненту.

Перелік (каталог) вибіркового освітнього компоненту (навчальних дисциплін) що року формується або корегується робочою групою, затверджується на першому засіданні Вченої ради Інституту поточного навчального року та розміщуються на вебсайті Інституту

Під час проведення першої кураторської години в поточному навчальному році з курсантам денної форми навчання куратор доводить та роз'яснює права та можливості курсанта, щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії. Здобувачі, ознайомившись із запропонованими матеріалами, подають до навчально-методичного відділу Інституту в паперовому або електронному вигляді через свої особисті службові акаунти (що надані Інститутом) рапорти на опанування вибіркового компоненту, в обсязі кредитів ЄКТС визначених на поточний навчальний рік (додаток 1). Здобувачі які обрали вибіркові компоненти ВК1 або ВК2 і визначилися з місцем проходження практики можуть подавати рапорт у формі, що наведена у додатку 2. Здобувач має право визначитися із обранням вибіркового освітнього компоненту до завершення теоретичного навчання за обов'язковою частиною навчального плану, що заплановане на поточний навчальний рік та складання всіх форм підсумкового контролю за ними. Здобувач, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність, проходження практики тощо) не визначився зі своїм вибором у зазначений термін, має право здійснити його протягом першого робочого тижня після того, як з'явився на навчання. Здобувач, який не скористався правом вибору без поважної причини, буде записаний на опанування вибіркового компоненту, який визначається Інститутом. Контроль за поданням електронних заяв здійснює відповідний представник навчально-методичного відділу Інституту.

Мінімальна необхідна кількість курсантів (студентів) у групі з вивчення навчальної дисципліни довільного вибору складає не менше як 12 осіб. У тому разі, якщо для вивчення окремої вибіркової навчальної дисципліни не сформована група, здобувачам вищої освіти навчально-методичний відділ Інституту пропонує обрати іншу вибіркoву компоненту, де вже є, або може бути сформована група.

На підставі поданих рапортів навчально-методичний відділ готує проект Наказу директора Інституту про формування навчальних груп для вивчення вибіркового дисциплін. Після оприлюднення наказу обрані компоненти ОПП стають обов'язковими, вносяться до індивідуального навчального плану здобувача та до робочого навчального плану.

2.2. Процедура формування індивідуального навчального плану.

Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (ІНП) формується за відповідною ОПП і складається здобувачем вищої освіти за участю представника навчально-методичного відділу Інституту та куратора академічної групи на кожний рік навчання. ІНП включає обов'язкові та вибіркові компоненти, передбачені ОПП.

Обов'язкові компоненти ІНП мають повністю відповідати обов'язковим компонентам ОПП, які визначені на відповідний рік навчання та є незмінними впродовж усієї тривалості освітньої програми.

Вибіркові компоненти ІНП складають не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС навчального плану. Здобувач вищої освіти обирає будь-які дисципліни з, що запропоновані на вибір, або дисципліни що запропоновані установою-партнером за програмою академічної мобільності (з можливими обмеженнями організаційного характеру та передумов вивчення).

ІНП оформлюються навчально-методичним відділом Інституту, підписуються його представником та здобувачем освіти. ІНП зберігається в НМВ. За необхідністю здобувач отримує доступ до ІНП.

За умови переведення (поновлення) здобувача вищої освіти формування ІНП проводиться з урахуванням навчальних дисциплін, вивчених у попередньому закладі вищої освіти (відповідно до академічної довідки).

За виконання ІНП персональну відповідальність несе здобувач вищої освіти. Невиконання ІНП за навчальний рік є підставою для відрахування здобувача вищої освіти.

2.3. Процедура та особливості реалізації вибіркової частини індивідуального навчального плану.

Виконання вибіркової частини індивідуального навчального плану планується по завершенню виконання обов'язкової частини навчального плану, що запланована на поточний навчальний рік.

Здобувачам, які обрали вибіркові компоненти ВК1, ВК2, до завершення теоретичного навчання за обов'язковою частиною навчального плану, що заплановані на поточний навчальний рік та складання всіх форм підсумкового контролю за ними, надається можливість обрати місце проходження виробничої практики із запропонованих баз практик (судноплавні компанії, тип судна тощо) з якими Інститут уклав відповідні угоди, або з базою практики визначитися самостійно. Порядок оформлення та проходження плавальної практики визначається

відповідним положенням та наскрізною програмою практичної підготовки. Якщо терміни плавальної практики не збігаються із загальним графіком освітнього процесу здобувач має право перейти на індивідуальний графік навчання. Якщо здобувач у зазначені терміни не визначився із місцем проходження плавальної практики, йому буде запропоновано обрати базу практики виходячи з наявних вакантних місць або обрати інші вибіркові освітні компоненти.

Навчальні заняття та підсумковий контроль з дисциплін довільного вибору проводяться згідно окремо складеного розкладу.

Керівник робочої (проектної) групи,
гарант ОПП «Навігація і управління морськими суднами»
к.п.н.

О.Б. Даниленко

Додаток 2
до порядку формування та реалізації індивідуальної
освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти
опп «навігація і управління морськими суднами»
дунайського інституту національного університету
«одеська морська академія»

Директору ДІ НУ «ОМА»
Проф. Чимшир В.І.
Курсанта _____ (ПІБ)
Рік народження _____
Навчальна група _____
Контракт/бюджет (*підкреслити*)
TRAINING RECORD BOOK
реєстраційний № _____
Моб. тел.№ _____

РАПОРТ

Прошу Вас направити мене на виробничу плавальну практику на
судно _____ судноплавної компанії _____

з _____ 20 ____ р. терміном на _____ місяців.

Дата _____

Підпис _____

Пров. фахівець з практики (каб.129) _____

Навчально-методичний відділ(каб. 404) _____

Керівник практики _____
(інструктаж, завдання на пл./пр.)

Провідний фахівець з виховної роботи (каб.102) _____

Пров. економіст (каб.212) _____

Лікар (каб.201) _____

Батьки курсанта _____